

Jakob Mogens Evert
Grønholtvej 80A
3480 Fredensborg

Center for By og Land
Kontaktperson Mark
Therkildsen
Telefon +4572565306
markt@fredensborg.dk

Sagsnr. 22/13512
09. September 2024

Afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til sti gennem mose

Og

Afgørelse om afslag på dispensation til at anlægge sti i matrikulært udlagt vej samt etablering af vejkasse

Afgørelse om dispensation

Fredensborg Kommune meddeler hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 nr. 2 til at slå en sti gennem beskyttet mose samt opfylde et mindre areal med marksten og gren- eller kvasaffald fra mosen.

Dispensationen er meddelt med følgende vilkår:

- Den øst/vestgående sti må slås i en bredde på max 2 meter og i en længde på maks. 250 meter. Kun i den anviste forløb.
- Den nord/sydgående sti må slås i en bredde på max 2 meter og i en længde på maks. 60 meter. Kun i det anviste forløb.
- Stien skal følge det forløb, som fremgår af figur 1 og 2.
- Udlægning af marksten må foretages én gang og kun på det anviste areal, som fremgår af figur 9. Arealet må ikke være større end ca. 20 m².
- Markstenene må ikke være synlige, men skal løbende dækkes af gren- eller kvasaffald fra mosen. Der må ikke tilføres materiale udefra.
- Der må ikke etableres vejkasse igennem mosen.
- Der må ikke foretages terrænændring eller opfyld med materialer såsom jord, grus eller barkflis på det slåede stiforløb.
- Slåning af sti skal ske, så påvirkningen af § 3-arealer uden for det egentlige stianlæg begrænses mest muligt. Kørsel med tunge maskiner uden for stitracéet, i beskyttede naturtyper er ikke tilladt.
- Slåningen/anlæggelsen af stien må kun foregå i perioden november-januar, hvor padderne overvintret i jorden.
- Stien må ikke slås i perioden februar-oktober, hvor padderne er aktive.
- Dispensationen omfatter førstegangspleje/anlæg af stierne samt efterfølgende pleje/slåning 1 gang årligt i den ovenfor angivne tidsperiode.
- Fredensborg Kommune og berørte lodsejere skal varsles mindst 14 dage før arbejdet igangsættes.

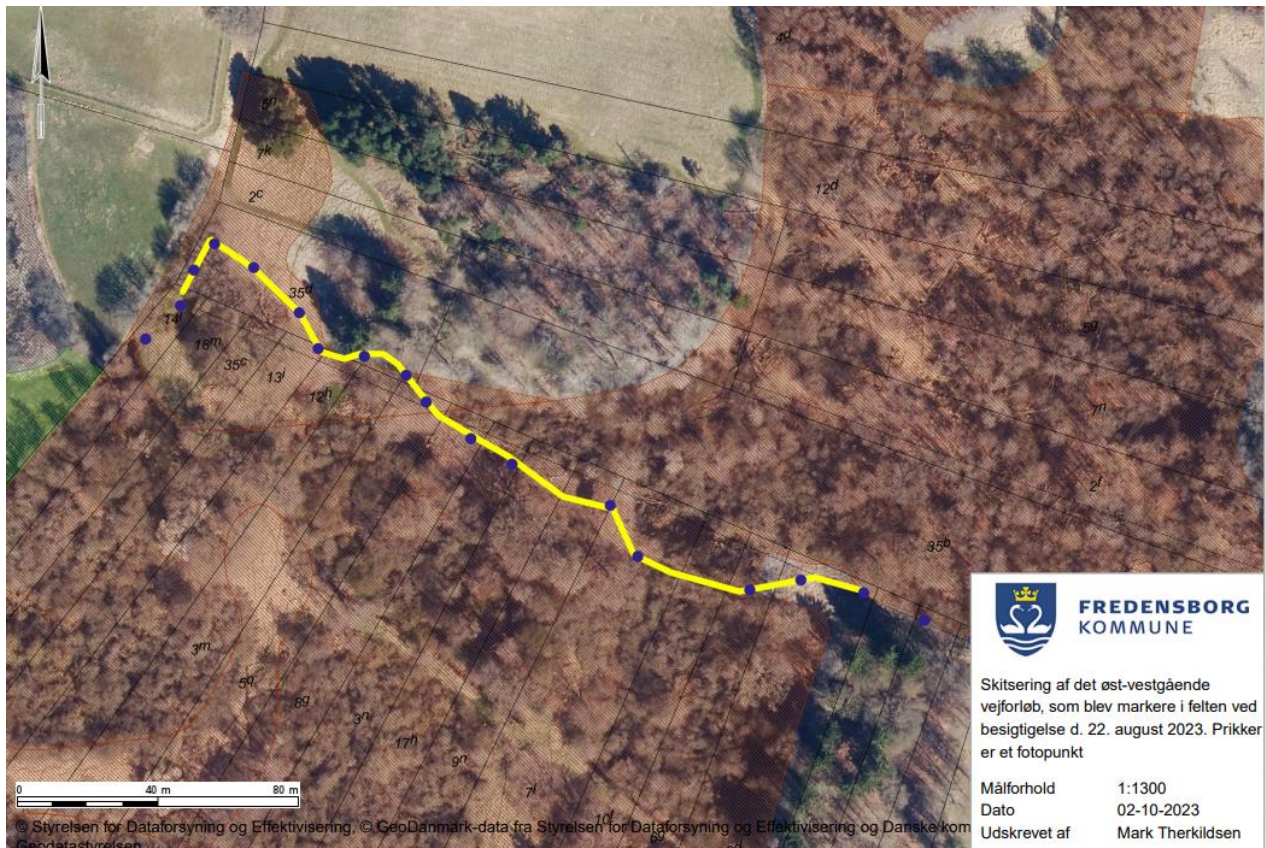
Afgørelsen er truffet efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, jf. § 3 og habitatbekendtgørelsens § 10.

Dispensationen må ikke udnyttes før de fire ugers klagefrist er overstået.

Dispensationen erstatter ikke et samtykke fra de berørte lodsejere. Ansøger skal selv indhente de fornødne samtykker. Dette er privatretligt.

Dispensationen omfatter ikke forstlig udnyttelse af moselodderne. Forstlig udnyttelse af området kan udgøre en tilstandsændring, der kræver en dispensation fra § 3. Fredensborg Kommune kan oplyse, at der normalt kun kan meddeles dispensation, hvis den påtænkte anvendelse af området har en naturforbedrende karakter. Ansøgning kan sendes til vandognatur@fredensborg.dk.

Dispensationen medfører ikke ændringer i arealernes beskyttelsesstatus. Stierne vil således fortsat være omfattet af § 3, selvom der dispenseres til pleje i form af slåning for at holde stien farbar.

Figur 1 - skitsering af vejforløb afmærket den 22. august 2023. Gul markerer stiens forløb og de blå prikker angiver omtrentlige fotopunkter.

Figur 2 - skitsering af vejforløb afmærket den 22. august 2023. Gul markerer stiens forløb og de blå prikker angiver omtrentlige fotopunkter.

Afslag på dispensation

Fredensborg Kommune meddeler samtidig afslag på dispensation til at anlægge en sti i det ansøgte forløb langs den matrikulært udlagte vej.

Fredensborg Kommune meddeler også afslag på at anlægge stien ved at etablere en vejkasse som ansøgt og på at anvende ren jord og andre materialer, der ikke er naturligt forekommende i en mose eller meddelt dispensation til.

Endelig meddeler Fredensborg Kommune afslag på etablering af sti i det korte øst/vestgående forløb i skel mellem matr.nr. 2f og 35b.

Afgørelse er truffet efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, jf. § 3.

Sagens oplysninger

Baggrund

Fredensborg Kommune modtog en ansøgning den 28. april 2022 og tillæg den 25. april 2023 fra Jakob Mogens Evert, som ejer af matr.nr. 35b, 12f, 44, 2d, 6g, 10l, 7l, 17h, 8g, 12h, 14l, 14h og 17e. Ansøger ønsker at etablere en vej på langs og på tværs af Krydsmosens ejendomme, så han kan få adgang til sine lodder.

Sagshistorik

Vejmøde d. 18. maj 2022 – Formålet med besigtigelsen var at konstatere om der allerede er anlagt en vej i matriklen, om eventuel anlæggelse af en vej kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 og om der er et samlet ønske til en vej fra lodsejerne.

Besigtigelser d. 5. juli 2023 – formålet med besigtigelsen var at lave botaniske undersøgelser og udpege, hvilke områder der har en højere naturværdi end andre, for at kunne lægge et slået spor på de mindre gode områder.

Besigtigelse d. 22. august 2023 - formålet med besigtigelsen var sammen med en repræsentant for ansøger at afsætte pæle og markere en vej igennem mosen. Placeringen af vejen lægges, så vejen påvirker § 3-natur mindst muligt og under hensyntagen til at undgå at skulle fælde større og gamle træer, da de er unikke levesteder og rummer store naturværdier.

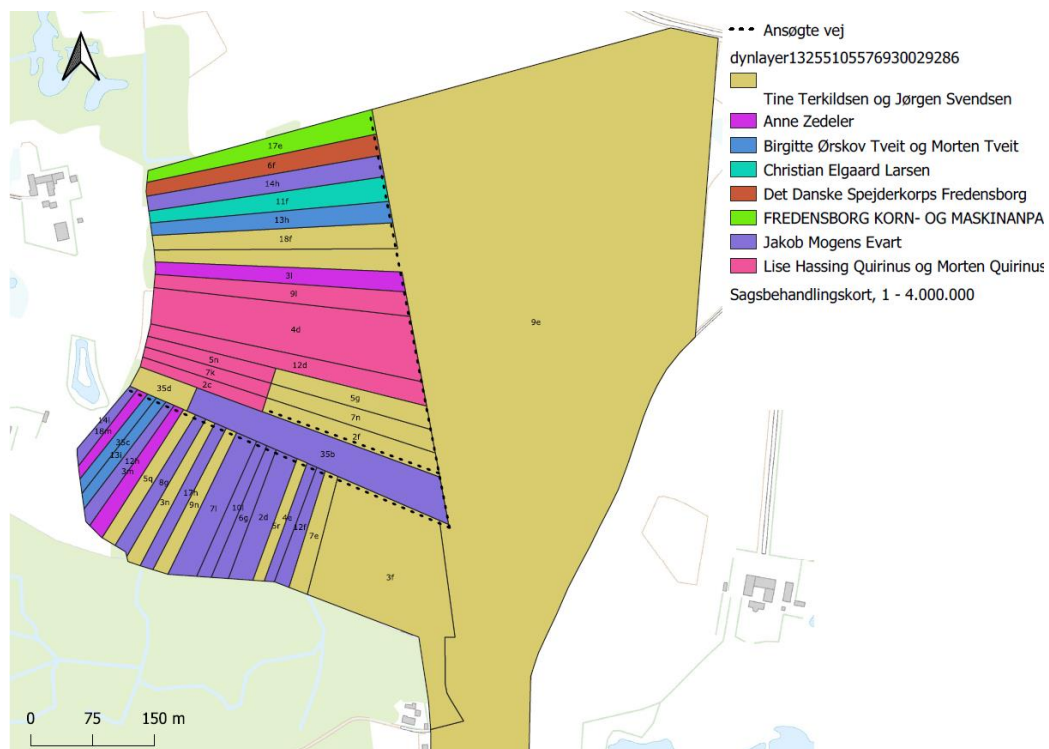
Telefonsamtale d. 03. januar 2024 – formål, at afklare om ansøger ønsker et afslag på den oprindelige ansøgning eller ønsker dispensation med vilkår.

Berørte matrikler

Den øst/vestgående vej ligger på matr.nr. 3f, 7e, 12f, 4e, 5f, 2d, 6g, 10l, 7l, 9n, 17h, 3n, 8g, 5q, 3m, 12h, 13i, 35c, 18m og 14l Lønholt By, Grønholt.

Nord/sydgående vej ligger på matr.nr. 35b, 2f, 7n, 5o, 12d, 4d, 9l, 3l, 18f, 13h, 11f, 14h, 6f og 17e Lønholt By, Grønholt.

Den matrikulært udlagte vej er vist med prikket linje på figur 3.

Figur 3 - Oversigt over ejere af lodder i Krydsmosen.

Naturforhold

Krydsmosen er en § 3-beskyttet mose på ca. 12 ha med tilknytning til andre beskyttede naturtyper i en større sammenhængende mosaik på ca. 21 ha. Krydsmosen er beliggende i Lønholt by, Grønholt.

Ca. 150 m syd for den ansøgte sti findes Natura 2000-område N260 Tokkekøb Hegn, Grønholt Hegn og Ny Hammersholt.

Den § 3-beskyttede mose er markeret med brun skravering på figur 4 nedenfor. Natura 2000-området er markeret med gult.

Figur 4 - Oversigt over naturforhold i Krydsmosen.

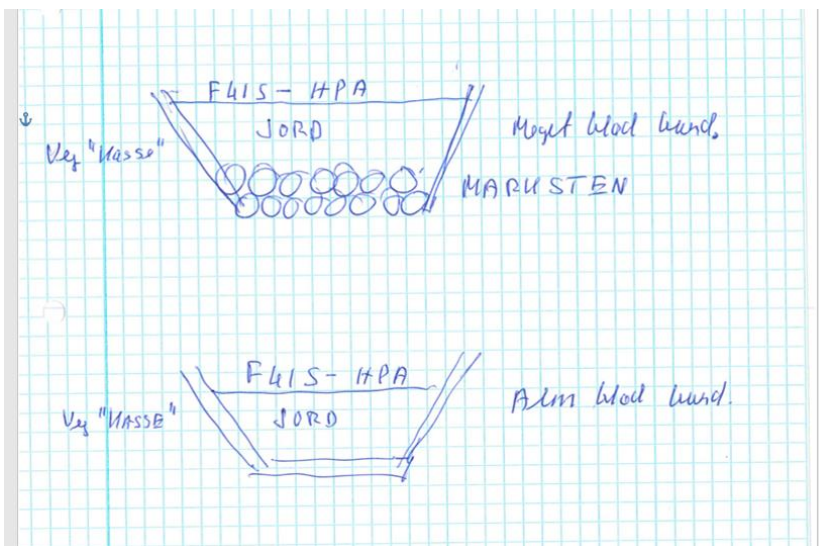
Det ansøgte projekt

Ansøger har ansøgt om tre vejforløb igennem Krydsmosen henover flere matrikler. En nord/sydgående vej, en øst/vestgående vej, som slutter midt i mosen og en sidste øst/vestgående som går på tværs af hele mosen (se figur 5).

Ansøger har oplyst, at ansøger ønsker adgang til sine matrikler. Ansøger har angivet, at det primære formål er at bruge vejen til lettere 4-hjulstrukne køretøjer såsom en ATV eller en UTV og ved nødvendighed udkørselskøretøjer til udtagning af biologisk materiale. Sidstnævnte er pga. ansøgers ønske om at anvende sine lodder til forstlig udnyttelse. Der ansøges om, at etablere vejen med fuld vejkasse, som ses på figur 6.

Figur 5 - Billedmateriale vedlagt ansøgning.

Figur 6 - skitsetegning af ønsket vejkasse - analyseret ren klasse 01 jord + flis HPA, v. vådere områder bruges marksten som underlag. (se illustration)

Ansøger har tilkendegivet, at hvis ansøger får afslag på den ansøgte vej, ønsker ansøger at søge om dispensation til at kunne anlægge en sti i et alternativt forløb, som blev afsat på besigtigelsen den 22. august 2023. Stien skal anlægges som en slået sti, hvor der dog må fyldes marksten og grene/kvas på et særligt udpeget vådt område, som er anvist af Fredensborg Kommune.

Det fastlagte alternative nord/sydgående forløb går hen over matr.nr. 7p, 17e, 6f og 14h Lønholt By, Grønholt. Se figur 2.

Det fastlagte alternative øst/vestgående forløb går hen over matr.nr. 3f, 7e, 12f, 4e, 5f, 2d, 6g, 10l, 7l, 9n, 17h, 3n, 8g, 5q, 3m, 12h, 13i, 35c, 18m og 14l Lønholt By, Grønholt. Se figur 1.

Begrundelse

Efter naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af blandt andet moser over 2.500 m². Kommunen kan kun i særlige tilfælde dispensere til en tilstandsændring efter lovens § 65, stk. 2.

Anlæggelse af en vej, herunder som et slået spor gennem en mose, er en tilstandsændring, der kræver dispensation. Den del af vejen, der ikke går gennem mosen, kræver ikke dispensation.

Det følger af bemærkningerne til loven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes.¹

En væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk interesse er for eksempel ikke en begrundelse for at nedlægge eller forringe beskyttede naturtyper. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af §3-beskyttelsen i området.

Da der i denne sag er tale om væsentlige tilstandsændringer, skal der således foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation.

Kommunen har tillagt det afgørende betydning i afgørelsen om dispensation, at der er tale om et projekt, som har til formål at give lodsejerne mulighed for at få adgang til deres matrikler, således som de har krav på, jf. udstykningslovens § 18.

Det har derudover været væsentligt for afgørelsen, at vejforløbet er placeret sådan, at det medfører mindst mulig påvirkning af mosen. Det tilladte vejforløb følger således ikke det matrikulært udlagte areal.

Endelig har det været afgørende, at selve vejen udformes, så den påvirker mosen mindst muligt, og der gives således kun tilladelse til et slået spor og et enkelt særligt vådt sted gives der tilladelse til at placere marksten tildækket af

¹ MAD 2010.3175

grene eller kvasaffald, således at det bliver muligt at passere dette våde område.

Der gives ikke tilladelse til at tildække andre våde områder, da kommunen har vurderet, at det på den resterende strækning i en stor del af året er muligt at komme frem til fods og/eller med ATV og lignende.

Der gives heller ikke tilladelse til at etablere en vejkasse, da dette vil medføre nedlæggelse af § 3-beskyttet natur og dermed udgøre en tilstandsændring, der ikke kan dispenseres til.

Afgørelsen er baseret på de faktiske forhold, som kommunen har registreret i forbindelse med besigtigelserne den 5. juli 2023 (bilag 1) og 22. august 2023 (bilag 2), samt telefonsamtale med ejer den 3. januar 2024.

Nedenfor uddybes vurdering og begrundelse for de enkelte ansøgte strækninger.

Nord/sydgående sti

Ansøger ønsker vejadgang til sine matrikler matr.nr. 14h og 17e.

Det er muligt at komme til de to matrikler fra syd mod nord via matr.nr. 35b, 2f, 7n, 5o, 12d, 4d, 9l, 3l, 18f, 13h, 11f, 14h, 6f og 17e Lønholt By, Grønholt.

Der er et matrikulært vejudlæg, som går på tværs af de ovenstående matrikler. Kommunen var den 5. juli 2023 ude for at besigtige, hvilke naturværdier der er i vejudlægget. Der er ikke anlagt en vej i matriklen eller tegn på, at der har været anlagt en vej (bilag 1).

Arealet omkring vejudlægget og lidt vest herfor består af uforstyrret pilekrat med større vandfyldte partier, tuer med star og fund af skovhullæbe. Hvis vejudlægget skal gøres farbart, vil det bl.a. kræve rydning af store dele af pilekrattet og terrænregulering af de vandfyldte partier, hvilket vil forringe tilstanden af mosen væsentligt. Der vil være tale om nedlæggelse af § 3 på den ca. 200 m strækning, der vil kræve terrænregulering og/eller egentlig vejkasse. Der vil desuden ske en opsplnitning af pilekrattet, som mod øst ud mod marken vil være så smalt, at det ikke længere kan udgøre uforstyrret skjul for fugle og andet dyreliv.

Alternativt kan man komme nordfra via matr.nr. 7p, 17e, 6f og 14h. Dette kræver en dispensation til en vej på ca. 60 meter. Forløbet fremgår af figur 2.

Den korte strækning fra nord på det nord/sydgående forløb er også § 3-registreret som naturtypen mose. Mosen er her uden pilebevoksning og bærer præg af randpåvirkning fra de to omkringliggende marker (hhv. øst og nord for mosen). Vegetationen er præget af næringselskende arter som bl.a. vild kørvel og kruset skæppe. Kommunen vurderer, at et slået stiforløb igennem denne lysåbne strækning af mosen ikke vil medføre væsentlig skade på eller nedlæggelse af naturen. Stien vil kunne anlægges uden terrænregulering. Denne placering af stien medfører desuden, i modsætningen til en adgang sydfra, at mosearealet ikke fragmenteres.

Ansøger er ene-ejer af Fredensborg Korn og Maskinanpartsselskab, som ejer matriklerne 17e og 7p. Ansøger har således mulighed for at få adgang direkte fra egen matrikel (7p) til egen matr.nr. 17e, henover matr.nr. 6f og til egen matr. 14h.

Det er Fredensborg Kommunes vurdering, at det er muligt at imødekomme ansøgers behov for at opnå adgang til sin matrikel ved at etablere en sti nordfra. En adgang nordfra medfører mindst mulig påvirkning af mosen både ift. det samlede areal der bliver påvirket samt kvaliteten af den natur, der bliver påvirket.

Fredensborg Kommune meddeler derfor dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at etablere en sti ved slåning nordfra og ned til matr.nr. 14h.

Fredensborg Kommune meddeler samtidig afslag på at etablere en sti sydfra og op til matr.nr. 17e.

Stien må etableres som et slået spor i en bredde af 2 meter og en længde på ca. 56 meter. Dispensationens vilkår skal overholdes.

Forløbet fremgår i detaljer af figur 2.

Øst/vestgående sti

Ansøger ønsker vejadgang til sine matrikler matr.nr. 35b, 12f, 44, 2d, 6g, 10l, 7l, 17h, 8g, 12h og 14l.

Det er muligt at komme til matriklerne fra øst mod vest, via matr.nr. 3f, 7e, 12f, 4e, 5f, 2d, 6g, 10l, 7l, 9n, 17h, 3n, 8g, 5q, 3m, 12h, 13i, 35c, 18m og 14l Lønholt By, Grønholt.

Der er et vejudlæg, som går på tværs af de ovenstående matrikler. Kommunen var den 5. juli 2023 ude for at besigtige, hvilke naturværdier der er i vejudlægget. Der er ikke anlagt en vej i matriklen eller tegn på, at der tidligere har været anlagt en vej (bilag 1).

I den øst/vestgående retning er der i 2020 ryddet træer og buske i et ca. 10 m bredt bælte gennem mosen omtrængt placeret langs vejudlægget, og mosen fremstår derfor i store træk lysåben her. Der er partier i mosen med god kvalitet med mange karakteristiske vådbundsarter såsom angelik, mosebunke, dunet dueurt, rødæl, gul iris, skovkogleaks, engnellikerod, dyndpadderok, glanskapslet siv, knopsiv, lysesiv, kærsnerre, akselblomstret star, knippestar, stiv star, sværtevæld og kåltidsel. Arealet har en meget varieret struktur med stedvist høj vandstand, "gyngende grund" og tuedannelse. Disse arealer er ikke egnede til at færdes over og bør ikke nedlægges pga. det høje naturindhold.

Langs den sydlige rand af den tidligere rydning er terrænet generelt højere og tørrere og med færre mosearter, om end der stadig ses fx kåltidsel, skovkogleaks, lysesiv, pil. Der er også ved de store egetræer fundet skovhullæbe, som er fredet. På et enkelt sted ca. halvvejs findes de vådeste partier i stedet langs den sydlige rand og arealet er derfor mest farbart langs den nordlige rand af rydningen.

Eftersom det ansøgte forløb (vejudlægget i matrikelkortet) enten går gennem meget våde arealer (visse partier har snarere karakter af vandhul), arealer med højt naturindhold eller med store gamle træer, som ville skulle fældes, finder Fredensborg Kommune, at det ikke er muligt at anlægge en vej i dette forløb uden, at det vil medføre en væsentlig tilstandsændring af mosen. Hvis vejudlægget skal gøres farbart, vil det gennem de våde partier (en strækning på ca. 100 m) kræve meget terrænregulering og/eller anlæggelse af egentlig vejkasse med bortgravning af tørvejord og påfyldning af grus, som vil medføre nedlæggelse af naturareal og være i strid med beskyttelsen.

Fredensborg Kommune har den 22. august 2023 i samråd med ansøgers medarbejder fastlagt et alternativt vejforløb, som er afmærket med pæle i venstre side af vejen, set fra øst mod vest. Forløbet fremgår af figur 1 og besigtigelsesnotat vedlagt som bilag 2.

Et alternativt forløb i form af en slået sti langs denne afmærkede "højderyg" gennem mosen vurderes at være forenelig med opretholdelsen af naturindholdet i mosen. Forløbet er fastlagt, så det undgår at påvirke de bedste naturarealer og områder med særlige naturværdier såsom fredede vilde orkidéer (figur 7). Derudover er stiforløbet fastlagt, så det løber uden om gamle store træer, der dermed ikke skal fældes. Ved én årlig slåning holdes stien farbar ved at begrænse opvæksten af vedplanter, samtidig med at der fortsat er plads til en lav mosevegetation.

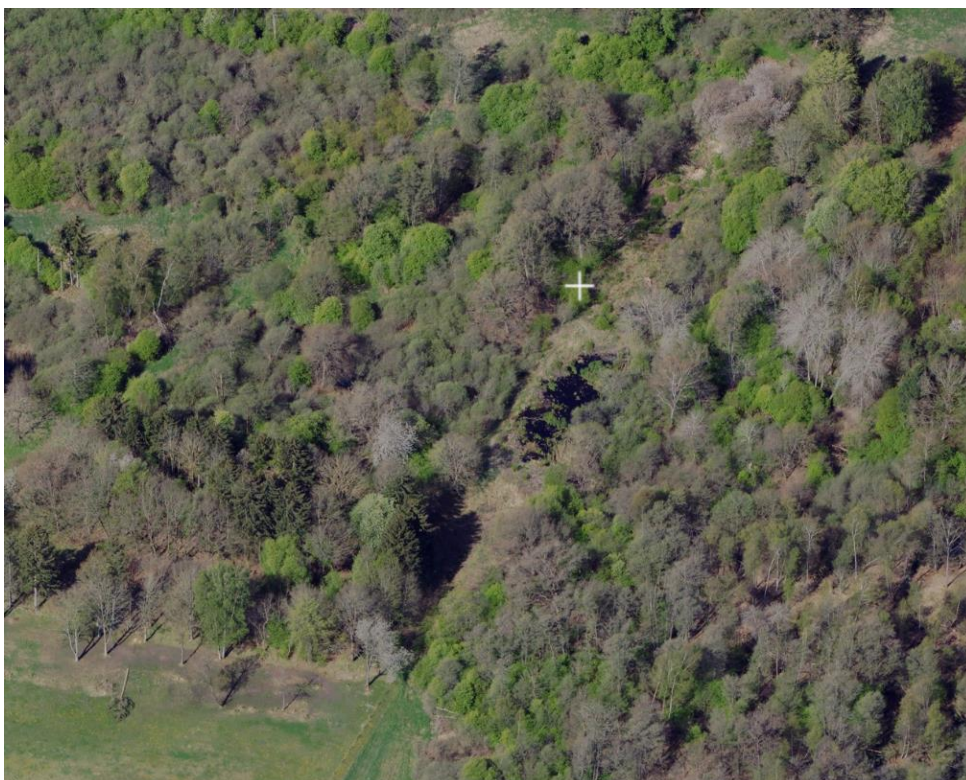
Figur 7 - Vejforløb gennem lysåbent areal. Ved den sydlige rand af lysningen ved det store egetræ skal vejen anlægges uden om individer af orkidéen skov-hullæbe (på sydsiden af vejen). Vejen skal ligeledes gå fri af et vådt parti på nord-siden af vejen.

Der er et enkelt sted langs det alternative forløb, hvor der er særligt vådt og svært fremkommeligt. Her har ansøger meddelt, at der er behov for at foretage en opfyldning af arealet med marksten og flis/ren jord, hvis ansøger skal kunne køre der hele året.

Da ren jord er et fremmed element i en mose, som påvirker mosens naturlige hydrologiske og økologiske funktion, meddeles afslag på at anvende ren jord.

Kommunen har accepteret, at der kan anvendes marksten, selvom de er et fremmedelement i mosen. Marksten vurderes ikke påvirke mosens naturlige hydrologiske og økologiske funktion væsentligt eller bidrage med næringsbelastning til mosen. Dog vil der på det pågældende areal ikke være en naturlig humusrig jordbund for mosens vegetation af gro på eller mosens dyreliv at færdes over. Tillige vil markstenene udgøre en visuel påvirkning. For at begrænse disse påvirkninger, stilles der som vilkår, at markstenene til enhver tid skal være dækket af naturlige forekomne grene/kvas fra mosen. Kvaset vurderes i et vist omfang kunne udgøre et mere naturligt underlag for det naturlige plante- og dyreliv i mosen, samt afskærme for den visuelle påvirkning. Grene og kvas skal påføres løbende i dette område efter behov i forbindelse med slåning af sporet/stien. Marksten må kun udlægges én gang.

Det våde sted, som må opfyldes, udgør højst 20 m². Placeringen er på matr. nr. 3n og fremgår af figur 8 og 9.

Figur 8 - Der er et vådt parti ved det hvide kryds og her kan der udlægges marksten og grenaffald fra mosen.

Figur 9 - Opmålt vådt parti langs stien markeret med rødt.

Det er Fredensborg Kommunes vurdering, at det er muligt for ansøger at opnå adgang til sin matrikel i en stor del af året ved at etablere en sti fra øst mod vest i dette snoede forløb, der medfører mindst mulig påvirkning af mosen.

Fredensborg Kommune meddeler derfor dispensation fra § 3 til at etablere en sti til det snoede forløb.

Fredensborg Kommune meddeler samtidig afslag på at etablere en sti i det øst/vestgående udlagte matrikulære vejforløb samt anlæg af vejkasse.

Stien må etableres som et slået spor i en bredde af 2 meter og en længde på ca. 250 meter. Dispensationens vilkår skal overholdes.

Forløbet fremgår i detaljer af figur 1.

Øst/vestgående sti (den korte nordlige del)

Der er ansøgt om at anlægge en sti i øst/vestgående retning i skel mellem matr.nr. 2f og 35b.

Anlæg af sti i det korte øst/vestgående vejudlæg giver ikke lodsejere adgang til egne matrikler, som de ikke i forvejen har adgang til. På denne strækning vurderes der derfor ikke at foreligge en særlig begrundelse for en dispensation.

Der meddeles derfor afslag på dispensation fra § 3 til etablering af en sti i dette forløb.

Begrundelse for afslag på vejkasse

Ansøger har ansøgt om en vejkasse, da han ønsker adgang til sine matrikler med lettere 4-hjulstrukne køretøjer såsom en ATV eller en UTV, og ved nødvendighed udkørselskøretøjer til udtagning af biologisk materiale.

Fredensborg Kommune finder, at det i en stor del af året er muligt at få adgang til matriklerne med en ATV eller UTV via en slået sti, herunder opfyldning et enkelt sted, jf. ovenfor.

Fredensborg Kommune finder ikke, at det er en særlig omstændighed, at skulle kunne komme frem til moselodderne med et udkørselskøretøj. Hvis stien etableres med vejkasen, vil det have stor betydning for mosen. Der vil nedlægges beskyttet moseareal hvor vejkasen anlægges og mosen vil blive skåret i to dele, hvilket vil bevirke at mosens økologiske funktion samlet set vil blive forringet.

Kommunen finder, at det er muligt at opnå adgang til moselodderne på en mindre indgribende måde. En dispensation til fuld vejkasse vil således skabe en uheldig og uønsket præcedens i fremtidige lignende sager og kommunen meddeler derfor afslag på dispensation til en vejkasse.

Derimod vil stien, hvis den blot slås, bevare dens nuværende hydrologiske funktionalitet og indgrebet på mosen vil være langt mindre. Der vil desuden ikke være tale om nedlæggelse af moseareal, da der fortsat kan vokse mosevegetation i det slåede spor. Kommunen har gennemgået strækningen for at sikre sig, at der bliver taget det størst mulige hensyn til den eksisterende natur.

Høring af parter

Fredensborg Kommune udsendte afgørelsen til partshøringen d. 15. april 2024 og fik to tilbagemeldinger fra ejere af de berørte matrikler.

Spejderleder Henriette Stein på vegne af Det Danske spejderkorps.
Det Danske Spejderkorps, Fredensborg ingen bemærkninger har til det fremsendte materiale.

Jakob Evert ansøger og ejere af flere matrikler
Efter naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke ske varige tilstandsændringer i moser mv. af en vis størrelse.

Anlæggelse af kørespor med småsten på de allermest våde områder må dog anses for at være så bagatelagtigt, at det ikke hører ind under forbuddet i naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunalbestyrelsen kan desuden i særlige tilfælde gøre undtagelse fra § 3, jf. lovens § 65, stk. 2. Som kommunen fremhæver i høringsbrevet af 15. april 2024 er det ikke nok, at der er påvist en væsentlig jordbrugs- eller anden økonomisk interesse. Men i denne sag er der ikke (kun) økonomiske interesser på spil. Det drejer sig om den helt grundlæggende ret til vejadgang til egen ejendom, og ikke kun for Jakob Evert, men også for de resterende 7 ejere til de i alt 39 matrikler.

Og som forholdene er p.t., har ingen af ejerne adgang til alle deres matrikler.

Der foreligger derfor et særligt tilfælde i lovens forstand, som kan føre til en dispensation til anlæg af en vej på det udlagte sted.

Der ses ikke at foreligge praksis fra Miljø- og Fødevareklagenævnet vedrørende en så speciel situation som den foreliggende med 39 småmatrikler fordelt på 8 ejere, hvor ingen af ejerne har vejadgang til alle deres matrikler, og hvor de fleste ejere slet ikke har vejadgang til nogen af deres matrikler.

Men fra praksis synes det at indgå som et kriterium i dispensationssagerne, om en vej er eneste adgangsvej (hvilket det sædvanligvis ikke er).

Fredensborg Kommune bemærkninger til høringssvar

Ansøger gør gældende, at det ikke kræver en dispensation fra § 3 at anlægge en sti med mindre sten, da det falder inden for bagatelgrænsen. Kommunen fastholder, at det ansøgte, herunder at anlægge et kørespor med småsten vil udgøre en tilstandsændring, som kræver dispensation fra § 3. Der henvises i øvrigt til begrundelsen for afgørelsen, hvoraf bl.a. fremgår, at kommunen vurderer, at der ikke foreligger særlige omstændigheder jf. naturbeskyttelsesloven, der gør at der kan anlægges en lige vej med vejkasse igennem mosen. Yderligere bemærkes, at der vokser skovhulelæbe i mosen, hvilket er en særlig beskyttet af artsfredningsbekendtgørelsen.

Kommunen forstår høringssvaret sådan, at ansøger gør gældende, at der foreligger en grundlæggende vejadgang for alle berørte grundejere i mosen, og at det derfor ikke kræver en tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3 og at der under alle omstændigheder foreligger en særlig grund til at det ansøgte forløb skal tillades.

Kommunen er opmærksom på, at den tilladte nord-syd gående strækning ikke giver alle grundejere vejadgang. Hertil bemærkes at kommunen ved sagens opstart gjorde ansøger opmærksom på, at der kun kunne søges på vegne af de øvrige grundejere, hvis deres accept heraf blev indhentet. Kommunen har ikke modtaget en ansøgning fra andre grundejere eller modtaget en fuldmagt. Kommunen har i øvrigt partshørt alle berørte grundere, heller ikke i den forbindelse har kommunen modtaget en ansøgning om vejadgang fra nogen af dem. Kommunen har derfor lagt til grund, at ansøger kun søger om vejadgang til sine egne arealer.

Ift. til vejadgang og spørgsmål om vejret, så henviser Fredensborg Kommune til afgørelse af d.d., hvor netop forholdene om vejretten behandles efter privatvejsloven.

International beskyttelse

Bilag IV-vurdering

Dispensationsmuligheden i naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, skal administreres under hensyntagen til internationale forpligtelser, herunder habitatdirektivet og de danske gennemførelsesbestemmelser i habitatbekendtgørelsen.

Det følger af habitatbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, jf. § 7, stk. 2, nr. 1, at der ikke kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i de naturlige udbredelsesområder for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a.

Fredensborg Kommune vurderer, at Krydsmosen er egnet som fødesøgnings- og overvintringsområde. Kommunen kan ikke afvise, at der tillige kan findes egnede ynglesteder i mosen.

Der er i 2012 flere fund af spidssnudet frø i området. Ved en besigtigelse i 2020 er der fundet brun frø (fælles betegnelse for springfrø, butsnudet frø og spidssnudet frø) på arealet vest for Krydsmosen ved det øst/vestgående areal.

Fredensborg Kommune vurderer, at bilag IV-arter, samt deres yngle-rasteområder vil blive påvirket negativt, hvis der anlægges en vej med vejkasse.

Det er kommunens vurdering, at et slået stiforløb ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for spidssnudet frø og andre padder. Kommunen har her lagt vægt på, at der er sat vilkår om, at stiforløbet kun må slås i den periode, hvor padderne overvintrer i jorden (november-januar). Da der ikke skal foretages jordbearbejdning ifm. anlæg af stien, vurderes padderne ikke at blive påvirket i deres overvintringssteder. Slåning af stien uden for denne periode (februar-oktober) kan ikke udelukkes at påvirke padderne, der i denne periode vandrer til og opholder sig omkring ynglestederne samt opholder sig i deres sommeropholdssteder, som typisk udgøres af moser, enge og skove (jf. bilag IV håndbogen).

Natura 2000

Stien anlægges ca. 150 m nord for Natura 2000-området N260 Tokkekøb Hegn, Grønholt Hegn og Ny Hammersholt. Nærmeste habitatnatur i området er skovnaturtyperne bøg på mor, bøg på muld og ege-blandskov. Det er Fredensborg Kommunes vurdering, at slåning af en sti igennem mosen eller udlægning af marksten i et lille delareal i mosen ikke vil medføre nogen påvirkning på habitatnaturtyperne eller Natura 2000-området i øvrigt. Der er ved denne vurdering lagt vægt på indgrebenes karakter samt afstanden til habitatområdet, som samlet set vurderes at være af underordnet betydning for habitatnaturen.

Samspil mellem privatvejsloven og naturbeskyttelsesloven

Der er på matrikelkortet over Krydsmosen angivet et udlagt vejareal med stiplede linjer. Et vejudlæg er en reservation af et bestemt areal til fremtidig anvendelse som privat fællesvej eller privat fællessti, jf. privatvejslovens § 10, nr. 7.

Det fremgår ikke af privatvejsloven eller naturbeskyttelsesloven, at et vejudlæg tilsidesætter naturbeskyttelsesloven. Naturbeskyttelsesloven gælder således også i de tilfælde, hvor der er et udlagt vejareal i beskyttet natur omfattet af loven.

Anlæg af en vej vil medføre en tilstandsændring i strid med naturbeskyttelsesloven § 3, stk. 1-3. Kommunen kan i særlige tilfælde meddele dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2. Det kræver derfor en dispensation at anlægge en vej i mosen, også selvom der er et udlagt vejareal i matriklen.

Fredensborg Kommune træffer en særskilt afgørelse efter privatvejsloven om, at en ansøgning om at anlægge en privat fællesvej i landzone, ikke kræver tilladelse efter privatvejsloven, men er et privatretsligt forhold.

Klage

Hvis ansøger ønsker at klage over kommunens afgørelse kan man som privat eller selskab klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen er 4 uger, fra selskabet har modtaget afgørelsen.

Selskabet/ejer kan klage direkte via [Klageportalen](#), du logger på med NEM-ID. Klageportalen kan også findes via [www.borger.dk](#) og [www.virk.dk](#). Du logger på [www.borger.dk](#) eller [www.virk.dk](#), ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Dette gælder også for en anmodning om genoptagelse. Virksomheder og organisationer skal betale i alt 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Evt. klage skal være modtaget af Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden fire uger fra afgørelsesdatoen kl. 23:59.

Afgørelsen kan også påklages af offentlige myndigheder, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger, der har en væsentlig interesse i sagen.

Hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet modtager klager fra andre, vil du blive orienteret med det samme.

Du kan indbringe kommunens afgørelse for domstolene. Dette skal ske inden 6 måneder, fra du har modtaget afgørelsen.

Du kan læse mere om forholdene ved at klage her: [Naevneneshus.dk](#)

Venlig hilsen

Mark Therkildsen
Center for By og Land
Team Vand og Natur